

معاونت پژوهشی

گزارش فرصت مطالعاتی

دانشکده فناوری اطلاعات، دانشگاه MMU، کشور مالزی

Faculty of Information Technology, Multimedia University, Malaysia

دکتر محمد صالح اولیاء

دانشیار دانشکده مهندسی صنایع

بهار 87

مقدمه

به دنبال تصویب شورای پژوهشی دانشگاه و انجام مراحل اداری، در تاریخ 86/6/26 جهت انجام فرصت مطالعاتی عازم کشور مالزی شدم و پس از طی حدود 6 ماه در پایان سال 86 به کشور بازگشتم. کشور مالزی علی‌رغم اینکه هنوز در سطوح بسیار بالایی از توسعه علمی و دانشگاهی قرار ندارد ولی بواسطه رشد قابل توجه اقتصادی و صنعتی در سالهای اخیر می‌تواند الگوی مناسبی برای توسعه کشور محسوب گردد. علی‌رغم تنوع نژادی و فرهنگی، محدودیت منابع، و سابقه نسبتاً کم تمدنی مالزی توانسته است بعنوان یکی از کشورهای مطرح در بین کشورهای در حال توسعه و مسلمان به شمار آید. خصوصیات فرهنگی و اجتماعی نسبتاً مطوب در مقایسه با کشورهای غربی، هزینه‌های زندگی نسبتاً مناسب، و امکانات پیشرفته باعث شده است تا این کشور به یکی از مقاصد مهاجرت بسیاری از مردم و تحصیل‌کردگان کشورهای در حال توسعه تبدیل گردد.

آموزش عالی در مالزی نیز از رشد قابل توجهی در سال‌های اخیر برخوردار بوده است و بسیاری از دانشگاه‌های این کشور با پذیرش دانشجویان و اساتید خارجی خود را در سطوح بین‌المللی مطرح کرده‌اند به نحوی که بعضی در حد رتبه 300 جهانی به رسمیت شناخته شده‌اند. این در حالیست که بهترین دانشگاه‌های ما علی‌رغم قابلیت‌های فراوان هنوز در فهرست 500 دانشگاه برتر جهان نیز قرار نگرفته‌اند. دسترسی به امکانات پیشرفته، ارتباط گسترده با دانشگاه‌های بین‌المللی، و تدریس زبان انگلیسی از مزایای دانشگاه‌های مالزی محسوب می‌شوند. در عین حال کمبود استاد با توجه به فراوانی دانشجو، پایین بودن نسبت استادیار به بالا، و وجود بعضی دانشگاه‌های با کیفیت پایین از نقاط ضعف سیستم آموزش عالی مالزی به شمار می‌رود.

در ادامه ابتدا مختصری در مورد کشور مالزی و دانشگاه محل تحقیق ارائه شده و سپس دستاوردهای اصلی حاصل از طی این دوره تشریح می‌گردد.

مختصری در مورد مالزی

حضور اینجانب در مالزی در سالی انجام گرفت که این کشور پنجاهمین سالگرد استقلال خود را جشن می گرفت. قبل از استقلال، این کشور تحت سیطره بریتانیا بوده که اثرات آن در تشابه سیستم های مختلف سیاسی، اقتصادی و دانشگاهی کاملاً به چشم می خورد. این کشور در جنوب شرقی آسیا در همسایگی کشورهای اندونزی، سنگاپور و تایلند واقع شده و دارای آب و هوای گرم و مرطوب می باشد.

مساحت مالزی حدود 330 هزار کیلومتر مربع (تقریباً یک پنجم ایران) و جمعیت آن در حال حاضر حدود 27 میلیون نفر (حدود یک سوم ایران) می باشد. نژاد مالایی (مسلمان) حدود 58 درصد جمعیت را تشکیل می دهد و پس از آن به ترتیب نژادهای چینی (24 درصد)، هندی (8 درصد) و سایر (10 درصد) قرار دارند. مشاغل دولتی اکثراً در دست مالایی ها، کارهای اقتصادی خصوصی در دست چینی ها و کارهای خدماتی به عهده هندی ها می باشد.

واحد پول مالزی رینگیت بوده که معادل حدود 300 تومان می باشد. تولیدات عمده این کشور را فراوری روغن نخل و کائوچو، لوازم خانگی، محصولات الکترونیک و نفت تشکیل می دهد ضمن اینکه توریسم نیز سهم مهمی در اقتصاد این کشور دارد (بنا بر آمار ارائه شده در سال 2007 حدود 25 میلیون نفر یعنی تقریباً معادل جمعیت کشور وارد مالزی شده اند).

دانشگاه MMU (Multi-Media University)

این دانشگاه از دانشگاههای نسبتاً جدید مالزی محسوب می شود که پس از احداث منطقه ویژه علمی و فناوری اطلاعات Cyberjaya توسط دولت ماهاتیر محمد در سال 1996 و با سرمایه گذاری شرکت مخابرات این کشور تأسیس گردید. در این منطقه که عملاً یک پارک فناوری

اطلاعات محسوب می شود تعداد قابل توجهی از مراکز تحقیقاتی و فناوری معتبر و وابسته به شرکت های بین المللی استقرار یافته است.

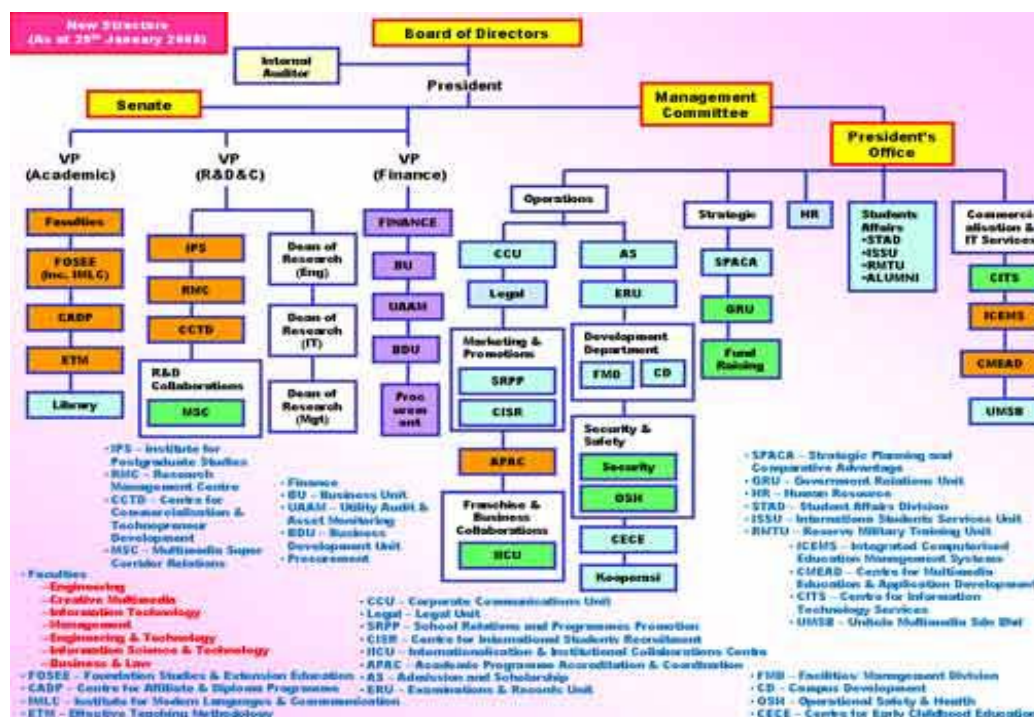

عمده رشته های ایجاد شده در دانشگاه نیز با محوریت فناوری اطلاعات می باشد. این دانشگاه در حال حاضر در رشته های فناوری اطلاعات، مهندسی برق، خلاقیت چند رسانه ای (Creative Multimedia) و مدیریت در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا دانشجو می پذیرد. تعداد دانشجویان دانشگاه در حال حاضر حدود 20 هزار نفر است که حدود 4 هزار نفر از آنها خارجی (از حدود 80 کشور مختلف و عمدتاً از کشورهای آسیایی و آفریقایی) هستند. تعداد دانشجویان تحصیلات تکمیلی حدود 2000 نفر است که 500 نفر آنها را دانشجویان دکترا تشکیل می دهند.

بنا برآمار ارایه شده، 93 درصد فارغ التحصیلان دانشگاه در 10 سال گذشته توانسته اند در مدت شش ماه از فارغ التحصیلی جذب بازار کار شوند که نشان دهنده کارآمدی فارغ التحصیلان از نظر کارفرمایان می باشد.

در شکل زیر چارت سازمانی دانشگاه آورده شده است:

دانشکده فناوری اطلاعات (Faculty of Information Technology)

با توجه به اینکه موضوع تحقیق اینجانب در زمینه مدیریت دانش (Knowledge Management) بود دانشکده فناوری اطلاعات جهت فرصت مطالعاتی انتخاب گردید. این دانشکده یکی از دانشکده های اصلی دانشگاه محسوب می شده و دارای حدود 100 نفر عضو هیأت علمی می باشد. علیرغم تعداد نسبتاً زیاد عضو هیأت علمی، نسبت مربیان بالا بوده و این خود حکایت از نوپایی دانشکده (و دانشگاه در حالت کلی) دارد. در عین حال آزمایشگاههای مجهزی با حمایت شرکتهای معروف مانند Microsoft, Sun, Cisco, Novell تأسیس شده است و بر همین اساس به دروس ارایه شده در این دانشکده جنبه کاربردی داده است.

برای عمق بخشیدن به تحقیقات مرتبط با فناوری اطلاعات، در این دانشکده 5 قطب علمی (Centers of Excellence) هوش مصنوعی (Artificial Intelligence)، سیستمهای چند رسانه ای و کامپیوتری گسترده (Multimedia and Distributed Computing)، علوم یادگیری (Learning ncesScie)، علوم ریاضی (Mathematical Sciences)، و واقعیت مجازی (Virtual Reality) ایجاد شده است.

دوره های تحصیلی موجود به شرح ذیل می باشد:

کارشناسی

- کارشناسی فناوری اطلاعات (مهندسی سیستمهای اطلاعات، مهندسی نرم افزار، سیستم های چند رسانه ای، مدیریت فناوری چند رسانه ای، مهندسی دانش)
- کارشناسی چند رسانه ای (نرم افزار و انیمیشن، مهندسی نرم افزار و طراحی بازی)

کارشناسی ارشد

- کارشناسی ارشد علوم کامپیوتر (مهندسی نرم افزار و معماری نرم افزار)
- کارشناسی ارشد فناوری اطلاعات (چند رسانه ای)

دکترا (کلیه زمینه های مرتبط با فناوری اطلاعات)

مطالعات و تحقیقات انجام شده

عمده کار انجام شده در مدت فرصت مطالعاتی در زمینه تحقیقاتی انتخابی یعنی:

"ابعاد کیفیت در در سیستم های مدیریت دانش"

(Quality Dimensions of Knowledge Management Systems)

صورت گرفت. این موضوع در واقع تلفیقی از زمینه تخصصی اینجانب (ابعاد کیفیت) و موضوع جدید (مدیریت دانش) بود که هم اکنون یکی از داغ ترین موضوعات مدیریت و فناوری اطلاعات محسوب می شود.

برای انجام این کار ابتدا تلاش شد آشنایی کافی با منابع اصلی موضوع جدید حاصل گردد و سپس با استفاده از مدل های قبلی، مدل جدیدی ارائه گردد. حاصل کار فعلا در قالب یک مقاله تنظیم شده که جهت یکی از مجلات معتبر بین المللی (Expert Systems with Applications) ارائه شده است. (پیوست 1)

در کنار مطالعات اصلی تلاش شد دستاوردهای فرعی نیز حاصل گردد. یکی از این دستاوردها مطالعه جهت راه اندازی " کارشناسی ارشد مدیریت دانش " بود که پس از کسب اطلاعات از یکی از اساتید این رشته و هم چنین جستجوی منابع اینترنتی شرحی از مشخصات دروس این دوره تهیه گردید (پیوست 2). با توجه به اهمیت روزافزون مدیریت دانش و جدید بودن موضوع در ایران، ابتکار دانشگاه یزد در راه اندازی این دوره برای اولین بار در ایران می تواند قدم مهمی در ارتقاء دانشگاه و حضور در صحنه های جدید علمی باشد.

فعالیت انجام شده دیگر آماده سازی یک درس برای دانشجویان دکترا تحت عنوان "سیستم های مدیریت دانش" و همچنین بازنگری یک درس کارشناسی ارشد تحت عنوان "مدیریت کیفیت و بهره وری" بوده است.

در کنار اینها ارتباط اینجانب با دانشگاه یزد نیز به صورت فعال برقرار بود به نحویکه با هدایت از راه دور دانشجویان، دو پایان نامه کارشناسی ارشد و دو پایان نامه کارشناسی آماده دفاع گردید و پروپوزال 6 نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد (2 نفر به عنوان استاد راهنما و 4 نفر بعنوان استاد مشاور) تنظیم شد.

نتیجه گیری

علیرغم بعضی مشکلات جنبی، در مجموع اینجانب این دوره را از نظر دستاوردهای علمی موفق ارزیابی می کنم. عمده این دستاوردها عبارت بودند از:

- 1- تهیه و ارائه یک مقاله در سطح مجلات معتبر بین المللی
 - 2- تهیه یک درس جدید دوره دکترا و بازنگری در یک درس دوره کارشناسی ارشد
 - 3- تهیه سرفصل و دروس دوره پیشنهادی کارشناسی ارشد "مدیریت دانش"
- امید است فعالیتهای انجام شده بتواند نقشی در ارتقای فعالیتهای آموزشی و پژوهشی دانشگاه داشته باشد.